

PRAMEŇ

MESAČNÍK MICHALOVSKO - KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

OKTÓBER 2009

ČÍSLO 10

ROČNÍK 7

CENA 0,30 € / 9 Sk

Pravoslávie

Naša Cirkev je svätá, a jej svätosť nie je závislá na svätosti jej členov, ale na svätosti jej Hlavy – Christa.

Pravoslávie, to nie je iba akési intelektuálne presvedčenie, nie je to iba po našich predkov zdedená tradícia, alebo krása ikon a spevu a ich estetický pôžitok, ale životný štýl. Byť pravoslávnym kresťanom znamená: zostať ním celých 24 hodín dňa.

Že ako sa to dá dosiahnuť, tento spôsob si každý musí nájsť sám. Ale iba vtedy si môžeme o sebe myslieť a nazývať sa pravoslávnymi, keď naša viera ovplyvňuje každé pole nášho života: duchovný, morálny a rodinný život, ale aj našu odbornú a spoločenskú činnosť.

Oslava Pravoslávnia sa uskutoční iba vtedy, keď pravoslávni kresťania sa stanú hodnejšími svojej viery, keď sa nebudú iba nazývať pravoslávnymi, ale pravoslávne budú aj žiť.

panagia.wordpress.com

Istotne každý z nás pozná históriu sviatku Pokrovu Presvätej Bohorodičky, ale aj tak si pripomeňme túto udalosť, ktorá sa udiala v polovici 10. stor. v Byzancii. Krajina sa vtedy ocitla vo veľkej biele. Zem sužovali vpády nepriateľských vojsk zúriivo šíriacich islam., vojská, ktoré kade išli, tam zanechávali iba spúšť. Aj veľké mesto Konštantínopol sa ocitlo v tomto nepriateľskom obklúčení. Vtedy národ, všetci obyvatelia mesta, sa zišli v chráme a spolu s patriarchom a duchovenstvom, prosili Hospodina Boha o svoju záchranu. Spolu s nimi sa v chráme modlili aj prepodobný Andrej, jurodivý /blázon pre Christa/ so svojim učeníkom Epifánijom. Im Hospodin Boh zjavil videnie, ktoré oni potom zvestovali modliacemu sa národu: Presvätá Božia Matka, obklopená zástupom anjelov, svätých, spolu so sv. apoštolom Jánom a sv. Jánom Krstiteľom, sa vznášala chrámom., kľakla pred cárskymi dverami a tu sa dlho modlila, potom vstala podišla do oltára a znova sa dlho modlila. Keď vstala, otočila sa k národu, sňala omofor – prikrývku zo svojej hlavy a rozprestrela ho nad modliacim sa národom, čo bolo potvrdením toho, že Sama Presvätá Bohorodička vzala ľud pod Svoju ochranu. A skutočne, mesto Konštantínopol bolo zachránené. Vojská ustúpili a v chráme zneli modlitby vďaka Hospodu Bohu a Matke Božej, ktorá neopustila tých, ktorí k Nej volali o pomoc.

Ale, čo sa v tom čase dialo pred hradbami mesta? Legenda hovorí, že v tom čase sa medzi nepriateľským vojskom, ktoré už prenikalo do mesta, strhol veľký chaos. Vojaci, ktorí utekali, ušľapávali samých seba a vojvodu týchto saracenských vojsk padol tak nešťastne z koňa, že bol na mieste mŕtvy. Čo tu vidíme? To, že Matka Božia nielen ochránila mesto, národ, ktorý sa utiekal pod Jej ochranu, ale aj nepriatelia doznamenali krutú porážku, a to nie od meča, ale od **PRAVEJ VIERY A POKORNEJ MODLITBY.**

Sviatok Pokrovu Presvätej Bohorodičky bol stále v obľube u slovanských národov. Je zaujímavé, že Gréci, ktorých sa udalosť priamo dotýka, tento sviatok skoro vôbec nepoznajú. Prečo asi? Možno aj preto, že naše slovanské národy žili trochu inak., utlačané, v biele, neraz bez každodenného chleba. Nemohli sa spoliehať na svojich mocných vodcov, lebo ich nemali., ani na slávu dávnej kultúry, lebo poznali iba mozole od tvrdej hrudy, ... a ich jedinou oporou a nádejou bola viera v Boha a ochrana Božej Matky a svätých. Veď len pozrime na naše staré cerkvi z časov ešte pred úniou, komu ich naši predkovia zasväcovali – Pokrovu Božej Matky, sv. Nikolajovi, ktorý ich zázračne živil, vyslobodzoval z bied, sv. Kozmovi a Damiánovi, ktorí ich liečili, sv. Georgijovi a sv. archanjelovi Michalovi, ktorí ich ochraňovali od nepriateľa viditeľného i neviditeľného. Vo svojich biedach sa

Nezabiješ

Tiež sa vám už niekedy stalo, že ste sa pripravovali k spovedi a prechádzali si Desatoro, ktoré je skôr ako súborom nariadení a prikázaní, akými Božím odporúčaním k zmysluplnému životu a ukazovateľom na ceste, že ste sa pozastavili nad prikázaním „Nezabiješ!“ a s úľavou zistili, že aspoň tu nemáte, čo vyznať?

Skutočne, k úmyselnému zabitiu človeka dochádza len zriedka, vďaka Bohu. Ale druhého človeka môžeme úplne zničiť a rozvrátiť mu život, nielen hrubým fyzickým násilím, ale nepriamo i duchovne. Ako? Napríklad ohováraním, klebetou, teda úmyselným šírením lživých informácií, ktorá ohrozuje česť druhého, spochybňuje jeho mravnú celistvosť a tak ho totálne znemožní pred druhými – doslova ho duchovne zabije.

Koľko nešťastných ľudí už kvôli klebetám muselo opustiť svoje zamestnanie, koľko manželstiev sa rozpadlo, koľko klebetami úplne zdrvených ľudí podľahlo alkoholu, alebo si dokonca v zúfalstve siahlo na život?

A na koho padá zodpovednosť? Doista nie na nich samotných, ale na tých, ktorí ich poškodili. Ako hovorí svätý apoštol Jakub vo svojom liste: Podobne aj jazyk: je malý úd, ale chváli sa veľkými vecami. Ajhľa, aký malý oheň, a akú veľkú horu zapáli! (Jak 3, 5)

Žiaľ Bohu, ohováraní často ani neprikladáme väčší význam, veď, čo už je zlé na „nevinom drbe“, či malom zveličení na úkor toho druhého! Často si potom ani neuvedomíme, aké duševné a duchovné peklo sme tomu druhému tými niekoľkými „nevinými“ slovami spôsobili. Potom sa nám, ale môže stať, že si z úst Spasiteľa vy počujeme odsudzujúce slova: Čo ste učinili jednému z týchto maličkých, mne ste učinili. (Mt 25, 40)

A tak, keď sa budeme opäť pripravovať ku spovedi, ktorá by mala byť predovšetkým znamením pevného rozhodnutia meniť s Božou pomocou svoj život, úprimne sa zamyslíme nad tým, či nemáme náhodou, čo vyznať aj ohľadne prikázania „Nezabiješ!“.

V Christu Váš arcibiskup Juraj

Pod Tvoju milosť pribíhajem...

Ľud utiekal s modlitbou k nespočetným čudotvorným ikonám, či už na Svätej Rusi, či na našom území /Klokočov, Krásny Brod, Máriapócs/. A skutočne, národ vo viere každodenne doznával ich pomoc a ochranu.

Matka Božia neochraňovala iba národ, ale vstupovala a stále vstupuje do života jednotlivca. Každý z nás by isto mohol svedčiť o mnohej pomoci, kedy mu Bohorodička pomohla, zachránila ho. ... *pre príklady netreba ísť ďaleko. Tí, v našom okolí, v jednej dedine na cintoríne, stojí kamenný kríž a na ňom nápis: Ž VEĽKEJ VĎAKY BOHU, JOZEF HORVATH. Tento kríž stojí na začiatku cesty, na ktorej do života tohto človeka vstúpil Boh so svojou pomocou., a on z veľkej vďaky dal postaviť kríž. Bolo to v povojnových rokoch, na Štefana. Cigán Jozef Horvath sa neskoro v noci vracal domov zo zábavy, kde hral. Sneh, zima ... Vybral sa poľnou cestou na susednú dedinu, a tá viedla poza cintorín. Bol asi v polovici, keď zbadal, že ho obklúčila svorka asi 6 vlkov. Už videl, že ho roztrhajú. A vtedy sa začal volať na Boha, volať na pomoc Božiu Matku. - „Vtedy mi napadlo, aby som hral“, - hovorí tento cigán. - I vytiahol husle a premrznutými rukami hral, ako nikdy predtým. Vlci vtedy cívli., neutiekli, ale v takej bezpečnej vzdialenosti išli popri ňom. - „A zrazu, mi praskla struna. Až som skamenel, pokračuje tento cigán. - Vlci boli hneď pri mne. Chytil som husle a ďalej hral. Lenže po nejakom čase praskla aj ďalšia, druhá. A tak to bolo aj z tretou ... Už mi ostala iba jedna. Vtedy som sa zo všetkých síl volal na Boha, kričal k Matke Božej o pomoc a na tej jednej strune som vybrnkával, pričom vlci škripali zubami popri mne. A tak som s ochranou Božou došiel nad ránom k dedine, kde moje volanie začuli psy, ktoré sa rozbrechali a gazdovia, ktorí mi vyšli na pomoc. Tento cigán vtedy prisľúbil, že dá z vďaky Bohu postaviť kríž. Svoj sľub aj splnil – dal postaviť kríž s nápisom: Z veľkej vďaky Bohu, Jozef Horvath.*

Vidíme, že Presvätá Deva Mária stále ochraňovala tých, ktorí sa s vierou utiekali pod Jej ochranný plášť, keď sa na nich valili nepriateľské úklady, či súženie. **O ČO VIAC, SA NÁM TREBA PRIMKNÚŤ K BOŽEJ MATKE,** nám ľudom žijúcim v tomto svete. Veď, či sa na nás nevalia nepriatelia z každej strany? Či na nás neutočia draví vlci, ktorí iba striehnu, aby nás zahubili? Možno nie nepriatelia, ktorí by nás ohrozovali na živote, ale ako hovorí sv. apoštol Pavol: **O NÁS SA VEDIE DUCHOVNÁ VOJNA - boj na „vyššej úrovni“, - KDE NEVEDIEME BOJ PROTI TELU A KRVÍ, ALE PROTI MOCNOSTIAM DUCHOVNÝM – PROTI MOCI ZLA.**

OD FIGOVNÍKA SA UČTE, - hovorí Hospodin. Čo to znamená? Keď vidíme, tak ako teraz, že lístie opadáva zo stromov, vieme, je tu jeseň, prichádza zima. A napriek tomu, že Isus Christos hovorí, že nepoznáme dňa ani hodiny, že o poslednom dni nevedia ani anjeli v nebi, iba Sám Otec Nebeský., napriek tomu nám Hospodin hovorí: **UČTE SA OD FIGOVNÍKA!!! To znamená, majte oči, uši, a hlavne srdce, vnímavé na znamenia času.**

Bolo by naivné si namýšľať, že všetko je v poriadku, že svet, spoločnosť, sa ešte nachádza v zdravých hraniciach morálky, ľudskosti., a skôr považovať spolu s veľkými duchovníkmi nad tým, či náhodou nestojíme na hraniciach apokalyptickej apokályzy – ODSŤUPENIA OD BOHA. Nebuďme naivní, že sa uspokojíme s tým, že máme slobodu vyznania, že Cirkev žije v „pokoji“, že budujeme chrámy, zdobíme ich, pozlacujeme kopuly..., o to ide nepriateľovi ľudského rodu, aby nás ukolísal falošným pokojom, aby sme zaspali s pocitom, že všetko je v poriadku, a on pritom podkopáva fundamenty... Realita našej doby je taká - generácia, ktorá Boha poznala, tá vymiera a nová ho nepozná,

a ani poznať nechce,...nepotrebuje totiž Boha, Cirkev, vieru, ktoré by ich obmedzovali. **VŠETKO DOKÁŽU SAMI – Ale to už raz bolo, keď lucifer vo svojej pýche povstal proti Bohu a tak vzniklo zlo.**

Uvedomenie si reality, v ktorej sa nachádzame, vedomie toho všetkého, čo má prísť a príde, nás nemá viesť k zúfalstvu, strachu, **ALE NÁS MÁ PRIVIESŤ K ŽIVOTNÉMU ROZHODNUTIU – S RADOSŤOU SA ROZHODNÚŤ PRE BOHA, PRAVE VO SVETE, KTORÝ BOHA ODMIEŤA! Lebo, my nie sme povolaní pre strach, ale my sme povolaní k radosti v Hospodinovi! Aby tak, ako prví kresťania, sme s radosťou volali: MARANÁTHA!!! – PRÍD, ČÍM SKOR HOSPODI!!!**

Aj sviatok Pokrovu Božej Matky nám ukazuje, ako máme dôjsť k tej radosti, radosti v tomto živote, ale hlavne k radosti večnej, v Kráľovstve nebeskom - Ukazuje nám dva obrazy, ktoré sú aj obrazmi dnešného sveta a nás v ňom: **1.)** to, čo sa deje za hradbami Konštantínopola – chaos, nešťastie, strach, ktoré končia porážkou a potupou, a **2.)** obraz, ktorý ukazuje naše povolanie, obraz Bohom chráneného mesta s jeho obyvateľmi, ktorí hoci obklúčení zúrivým nepriateľom, nestrácali vieru, ale zverili sa do ochrany Božej Matky a Boh sa postavil bojovať za nich.

Boh si nás vybral pred vekmi. On nie je tým, kto by nás zradil – práve naopak, my Ho tak často zrádzame. Ale On, milostivý Hospodin, nám dáva možnosť stále sa k Nemu navrátiť. **Najväčším ziskom nášho života je práve ROZHODNÚŤ SA PRE BOHA A SO ŽALMISTOM VYZNAŤ HOSPODINOVI - TY SI SKALOU MÔJHO SPASENIA, HRADOM MÔJHO ÚTOČISKA, TY SI MÔJ BOH. A tak, ako my vyznáme Hospodina, aj On vyzná nás: VY STE MOJIM ĽUDOM A JA SOM VAŠIM BOHOM, a postaví sa za nás do boja., a tiež Presvätá Božia Matka bude neustále nad nami rozprestierať svoj ochranný omofor.**

jerej Dušan N. Tomko

Pravoslávna farnosť Choňkovce z historického pohľadu

Pri príležitosti 600. výročia prvej písomnej zmienky o obci

Územie, na ktorom žijeme, obývali naši predkovia, ktorí boli pravoslávneho vierovyznania. V starých historických maďarských knihách ich nazývajú „óhiček“ - staroverci, pravoslávni, alebo aj „ó hitű“, čo znamená to isté. Kvôli neustálym vojnám, aby sa doplnilo obyvateľstvo, prichádzali k nám Valaši z Rumunska a Rusíni z Haliče. Tu sa usadzovali a prispôbovali sa miestnym pomerom. Keďže boli tiež pravoslávni, posilnili tak miestnych pravoslávnych veriacich. V r. 1338 do našich krajov prišiel s celou družinou knieža podolský a novgorodský Teodor Koriatič, ktorý od kráľa Karla I. dostal mukačevské panstvo. Neďaleko Mukačeva na Černečej Hore založil pravoslávny kláštor pre mníchov a obdaril pozemkami.

V tom čase na tomto území nastala silná latinizácia, ktorej najprv pod nátlakom podľahli feudáli, ktorí neskôr boli nútení latinizovať všetkých pravoslávnych. Tak v nich národ stratil svojich ochrancov a pravoslávni zostali len veriaci a duchovní.

Predtým než vzniklo Mukačevské biskupstvo, pravoslávni patrili pod právomoc carhradského patriarchu. Od 14. stor. pravoslávni duchovní a farnosti patrili pod právomoc predstaveného monastiera, neskôr mukačevského biskupa. Pravoslávni duchovní dostávali od zemepánov pozemky, dokonca boli povinní robiť na pánskom. Toto pravidlo ostávalo aj po Užhorodskej únii. Na pravoslávnych farnostiach na Slovensku neprebíhalo reformačné, následne protireformačné hnutie, tak intenzívne ako na rímskokatolíckych. Aj keď mnohé pravoslávne farnosti a filiálky boli násilne natlačené do reformácie a také zostali až dodnes.

Dejiny dokazujú, že sláva mukačevskej pravoslávnej eparchie sa rozprestierala od Marmaroša až po Tatry, od severných hrebeňov karpatských hôr k maďarským nížinám. Všade tam, kde sa až dodnes zachoval východný obrad, všade tam sa rozprestierali hranice Pravoslávnej cirkvi, spravovanej mukačevskými pravoslávnyimi biskupmi.

Reformácia sa aj v Užskej župe šírila pod patronátom Drugetovcov a Perenyiovcov, ktorí prijali reformáciu, kalvinizmus. Neskôr, v čase, keď sa znova vrátili do katolicizmu, sa pod ich patronátom šírila aj tu rekatolicizácia a unionizácia.

Vojny sa naďalej preháňali našim krajom a ničili náš ľud. Jezuiti a humenská grófkia Anna Drugetová so svojím bratom, jagerským biskupom Jakušom, urobili v r. 1646 tzv. Užhorodskú úniu, o ktorej nikto roky nevedel - ani pápež, ani kráľ, ani veriaci. Z 1400 pravoslávnych duchovných zvolali do Užhorodu údajne 63 pravoslávnych duchovných, o čom nie je žiadny záznam, ani dokument. Pravoslávne duchovenstvo tu bolo v ťažkom sociálnom, aj ekonomickom postavení. Mysleli, že si podpísaním únie polepšia, ale jagerský biskup obmedzoval biskupa aj duchovných, začali ich latinizovať a dostali sa tak do ešte ťažšej situácie. Nemalú pomoc pri latinizácii poskytl miestni feudáli a zemepáni, ktorí boli väčšinou latiníkmi.

V r. 1690, keď územie načas ovládli kuruci, pravoslávni vyhli uniatských kňazov ako stúpencov habsburskej katolíckej strany. Po potlačení Thökölyho povstania v r. 1687, sa únia pod tlakom štátnej represie presadzovala tak intenzívne, že z Pravoslávna na východnom Slovensku zostali len menšie enklávy. Tak, ako ostatné uniatské cirkvi, utvorené z Pravoslávnej cirkvi, respektíve jej časti, aj uniatská cirkev v Uhorsku, dostala oficiálny názov gréckokatolícka cirkev. Jej príslušníci sa na základe Kráľovského nariadenia č. 3412/1773 začali nazývať zjednotenými gréckokatolíckimi, uniatskí kňazi - správcovia farností farármi (Encyklopédia Slovenska, VI. zv. T-Z, Bratislava 1982).

V r. 1701 kardinál Kolonič navrhol rímskej kongregácii, aby jezuiti prijali východný obrad a tak ľahšie prilákali a latinizovali pravoslávnych. Tí sa o to usilujú dodnes. Celé dejiny našej cirkvi nie sú nič iné, ako neustály boj proti snahe latinskej cirkvi ovládnuť Východ a latinizovať ho. Proti tejto snahe stojí silná a nepremožiteľná viera pravoslávnych veriacich.

Začiatkom 20. stor. začalo na Podkarpatskej Rusi a na Slovensku hnutie za návrat k pravoslávnej viere a po vzniku ČSR v r. 1918 ešte zintenzívnelo. V septembri 1931 bolo vyhlásené obnovenie pravoslávneho Mukačevského biskupstva. K nemu sa pripojili pravoslávne obce - farnosti z východného Slovenska. V dôsledku rozšírenia jeho jurisdikcie bolo zriadené Karpatoruské pravoslávne mukačevsko - prešovské biskupstvo (Karpatorusskaja Pravoslavnaja Mukačevsko - Prjaševskaja Jeparchija). Po dohode s vládou ČSR dňa 19. septembra 1931 menoval zbor Srbskej Pravoslávnej Cirkvi prvým stálym biskupom nového biskupstva Dr. Damaskina, ktorého vysvätenie sa konalo v Sremských Karlovciach 29. novembra 1931. Obnovená Pravoslávna mukačevsko - prešovská eparchia zjednocovala všetkých pravoslávnych veriacich na Podkarpatskej

Rusi, od Marmaroša, až po Tatry. V r. 1939 sa stal biskupským administrátorom z poverenia srbského patriarchu Gabriela, pravoslávny duchovný - prot. Vasil Soloviev z Lutiny. V rokoch 1945 - 1947 sa stal biskupským administrátorom prot. Juraj Kuzan v Rebrine (dnešná Zemplínska Široká).

Pravoslávna cirkevná obec v Choňkovciach je farnosť, je súčasťou sobranského arcidekanátu Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. Filiálne obce sú: Koňuš, kde majú svoj nový pravoslávny chrám a obce Priekopa, kde sa r. 2001 prihlásilo 14 pravoslávnych veriacich, Tibava 11, Kolibabovce 5, Hlivišťa 7, Horňa 3. Rovnako, ako mnohé ďalšie farnosti, má svoju vlastnú starobylú históriu. Obec Choňkovce leží v Podvihorlatskej pahorkatine v nadmorskej výške okolo 218 m. Tohto roku oslávila 600 rokov od prvej písomnej zmienky o tejto obci. Prvá písomná zmienka, to nie je začiatok osídlenia tejto obce. Je to jeden z prvých písomných dokladov obce, ktorý sa zachoval. Táto prvá písomná zmienka hovorí tiež o tom, že táto obec už existovala skôr. Táto obec jestvovala už pred r. 1409 a žilo v nej valašské obyvateľstvo s rodinou miestneho kenéza. Choňkovce patria do Užskej župy a okresu Sobrance. Obec patrila k panstvu Michalovce - Tibava. V r. 1715 mali vodný mlyn a 16 poddanských domácností. V r. 1828 mala obec 42 domov a 419 obyvateľov. Najviac obyvateľov mala obec v r. 1961 a to 888 obyvateľov. Žili tu poľnohospodári a drevorubači. V r. 1939 - 1944 obec bola pod Maďarskom. Murovaný chrám je tu zo začiatku 19. stor. (*Vlastivedný slovník obcí na Slovensku I. diel, Bratislava 1977*). V minulosti tu bol hrad, dodnes sú viditeľné jeho múry na kopci nad Choňkovcami, ktorý si dali postaviť šľachtici z Tibavy. Hradné rozvaliny sú po pravej strane, za dedinou Choňkovce, smerom do Podhorod'a (*Uličný, F.: Dejiny osídlenia užskej župy, Prešov 1995*). Sú tu veľké a bohaté lesy, ktoré v minulosti využívali zemepáni, a aj dnes využívajú poľovníci na bohaté poľovačky.

Meno dediny Choňkovce vzniklo od osobného mena Choňko, prvého dedičného richtára v novovzniknutej dedine. Prvá správa o Choňkovciach sa zachovala z r. 1409. Dedina existovala už pred týmto rokom a žilo v nej valašské obyvateľstvo aj valašský richtár podľa valašského práva. Valaši boli všetci pravoslávneho vierovyznania. Na prelome 16. a 17. stor. boli Choňkovce stredne veľkou až veľkou dedinou, s takmer výlučne poddanským obyvateľstvom. „V dedine postavili chrám možno v 15.-16. stor., prípadne v prvej polovici 18. stor. V polovici 18. stor. tam pôsobili gréckokatolícki farári, koncom 18. stor. údajne pravoslávni. Obyvatelia dediny boli považovaní za Slovákov“ (*Uličný, F.: Dejiny osídlenia užskej župy, Prešov 1995*). Takže nemajú pravdu tí, čo tvrdia, že na Slovensku neboli pravoslávni veriaci pred úniou, a ani po únii. Okrem toho má to aj svoju logiku, veď načo by boli zavádzali úniu, keď už tu vraj mali byť uniati - gréckokatolíci. Načo by bola vydávala potom zákon Mária Terézia v r. 1773, kedy na základe kráľovského nariadenia č. 3412/1773 dostala uniatska cirkev v Uhorsku oficiálny názov gréckokatolícka cirkev. To tiež svedčí o tom, že užhorodskou úniou v r. 1646 sa nestali hneď všetci pravoslávni duchovní a veriaci uniati, a ešte v 18. storočí boli nielen veriaci pravoslávni, ale boli po našich dedinách pravoslávni kňazi a pravoslávne chrámy. Tak isto historik Uličný tvrdí, že pravoslávni veriaci boli aj Slováci, že to neboli len Rusíni a Valaši, ale aj Slováci. Aj pred 18. stor. v Choňkovciach boli pravoslávni veriaci, pretože tam boli aj Valaši, ktorí boli pravoslávneho vierovyznania. Valaši neboli len pastieri, ale keď získali pôdu, zaoberali sa aj roľníctvom. Choňkovčania dokázali zachovať pravoslávne prvky vo svojom modlitebnom a každodennom bežnom živote aj po zavedení užhorodskej únie. Obnovu pradedovskej pravoslávnej viery do obce priniesli známe udalosti v r. 1950. Po tomto roku tu bola zriadená, v rámci novovytvorenej pravoslávnej michalovskej eparchie, aj pravoslávna cirkevná obec - farský úrad. Valaši sa zaväzovali strážiť hranice kráľovstva v Karpatoch proti cudzím nájazdom a zaisťovali bezpečnosť ciest, soľné, kupecké cesty. Za panovania Ľudovíta I. Veľkého, časť valašských kolonistov získala za zásluhy v obrane hraníc kráľovstva a v ochrane ciest najnižší šľachtický titul - nemeš.

S usadením valašského, rumunského a rusínskeho obyvateľstva sa v tomto kraji trvalo udomácnilo aj grécko - byzantské náboženstvo so staroslovienským bohoslužobným jazykom, ktorého kodifikátormi boli misionári Konštantín a Metod, teda Pravoslávie. O nepochybnom, avšak výlučnom vzťahu valachov s pravoslávnyim náboženstvom, svedčí to, že vyznávačov Pravoslávna možno v 15.-16. stor. dokázať iba vo valašskom prostredí, čo však jestvovalo od 14. stor.

*pokračovanie v ďalšom čísle
mitr. prot. ThDr. Štefan Horkaj*

AKTUALITY Z PRAVOSLÁVNEHO SVETA

Zamyrotočila ikona

V Rumunsku, v provincii Bihar, 60 kilometrov od Oradee, v skíte Huta, 29. augusta 2009, veriaci národ oslavoval prestolný sviatok v deň Usiknoveniaja.

Na konci obradov jedna ikona Bohorodičky začala točiť myro. Pútnici, zhromaždení 300 osôb, boli svedkami tohto zázraku.

V skíte sa konalo celonočné bdenie, v sobotu slúžili slávnostnú sv. liturgiu. Po ukončení bolo myrovanie a jeden z prítomných kňazov rozdeľoval antidor. Jedna pútnička zbadať olejovú slzu v pravom oku Bohorodičky na jej Kazanskej ikone. Ikona je iba na dosku lepená reprodukcia. Spočiatku si kňazi mysleli, že počas myrovania sa dostala kvapka oleja na ikonu. Zotreli ju, ale olejová slza sa znovu objavila. Niekoľkokrát znova zotreli slzu, až sa nakoniec presvedčili o jej zázračnom pôvode. Veriaci obklopili ikonu a začali spievať rôzne chválospevy a kánony na česť Bohorodičky, a počas spevu sa olejové slzy Bohorodičky objavovali hojnejšie.

Pútnikov tento jav naplnil veľkou duchovnou radosťou. Mnisi skíty však chápu tento zázrak ako znamenie, ktoré im dáva Bohorodička: „Čaká nás ťažké obdobie. Keď prichádzajú nejaké prenasledovania, alebo iné ťažkosti, vždy ich naznačujú takéto znamenia“. – poznamenal otec Efimij, predstavený skíty a dodal: „teraz sa musíme tešiť z každej duchovnej radosti, lebo nevieme, dokedy máme ešte na to možnosť. Táto udalosť môže byť jedným utvrdzujúcim znakom zo strany Boha, týkajúcej sa našej budúcnosti...“

Zhodne s tradíciou bolo pohostenie a po prečítaní rozhršujúcich modlitieb sa konal kresťanský chod, ktorým sa oslavy zakončili.

zdroj: szimandron.hu, pripravil igumen Serafim

AKTUALITY Z PRAVOSLÁVNEHO SVETA

Stretnutie arcibiskupa Ilariona s Benediktom XVI.

Arcibiskup voľokolamský Ilarion, predseda oddelenia zahraničných vzťahov Moskovského Patriarchátu, 15. 9. 2009 navštívil Vatikán.

Prvá návšteva vладыky Ilariona na poste šéfa zahraničných vecí Ruskej cirkvi vo Vatikáne, má na pomôcku posilniť vzájomné vzťahy medzi oboma cirkvami.

Arcibiskup Ilarion sa stretol s kardinálom Kasperom, prefektom pápežskej Rady pre jednotu kresťanov. Hierarchovia sa dotkli vo svojom rozhovore situácie katolíkov v Rusku, práce zmiešanej komisie teologického dialógu medzi pravoslávnyimi a katolíckimi, a tiež o perspektívach spolupráce oboch cirkví v boji so súčasnými problémami.

V druhý deň oficiálnej návštevy ruského hierarchu vo Vatikáne sa v Castel Gandolfo uskutočnilo súkromné stretnutie vладыky Ilariona s rímskym pápežom Benediktom XVI.. Ako informuje L'Osservatore Romano, vладыka Ilarion sa vyjadril, že nastal čas „kedy viac, ako kedykoľvek predtým, musia kresťania držať spolu, ... nastal čas, kedy je potrebné prejsť od konfliktov a rivality k solidarite a vzájomnej láske“.

Ukrajinská Pravoslávna Cirkev nadviaže dialóg s Kyjevským patriarchátom

Ukrajinská Pravoslávna Cirkev pod jurisdikciou moskovského patriarchu chce nadviazať dialóg s Ukrajinskou Pravoslávnou Cirkvou Kyjevského Patriarchátu. Dialóg má napomôcť jednotu rozdeleného ukrajinského Pravoslávna.

Ukrajinská Pravoslávna Cirkev Moskovského Patriarchátu je jedinou kanonickou Cirkvou na Ukrajine uznanou všetkými lokálnymi pravoslávnyimi cirkvami.

Okrem Ukrajinskej Pravoslávnej Cirkvi MP, na čele s metropolitom kyjevským a Ukrajiny Vladimírom, pôsobia na Ukrajine - Ukrajinská Pravoslávna Cirkev Kyjevského Patriarchátu pod vedením „patriarchu“ Filareta, Autokefálna Ukrajinská Pravoslávna pod vedením metropolitu Metoda

a ďalšie menšie schizmatické spoločenstvá, hlásiace sa k pravoslávnej tradícii.

Na poslednom zasadaní Posvätnéj Synody ukrajinskej Cirkvi, 9. septembra t.r., bola ustanovená komisia, ktorá má pripraviť stretnutia a rokovania predstaviteľov oboch Cirkví.

zdroj: patriarchia.ru., cerkiew.pl.

RÉVA PREPODOBNEHO SIMEONA MYROTOČIVÉHO

Duchovné rady pre manželov, ktorí majú problémy s počatím dieťaťa

Nasledujúca pasáž je prekladom brožúrky, ktorú vydal monastier Chilandár na svätej Hore Atos. Je známe, že v monastiery sa nachádza zázračná vinná réva, ktorá pomáha bezdetným manželským párom počať dieťa. Táto pasáž je, okrem iného, radou ako požívať plody tejto vinnej révy a dosiahnuť tak plodnosť.

Posvätnosť Mystéria manželstva a počatie detí

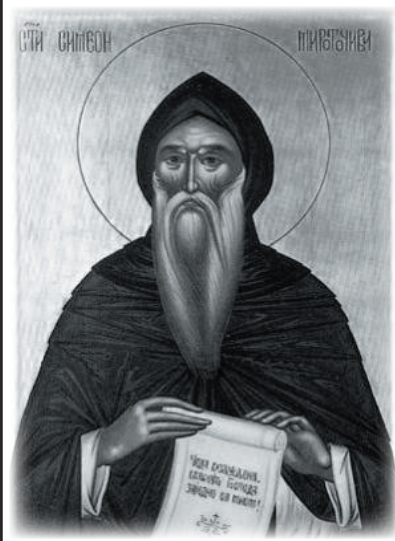
„Toto mystérium je veľké“, apoštol Pavol používa tieto slová, aby vystihol posvätnosť tajiny manželského stavu. Je to tajina lásky, jednoty a obete. Liturgická služba, s ktorou naša Cirkev intenzívne požehnáva tajine manželstva, poukazuje na dva najdôležitejšie aspekty manželského stavu, ktorými sú láska a jednota. Až potom nasleduje plodenie detí.

Medzi rôzne požehnania, ktoré tajina manželstva prináša, a o ktoré Cirkev prosí Boha - Ustanoviteľa manželstva, ktorého prítomnosť v Káne Galilejskej požehnala takému zväzku, patria ako napríklad zotrvanie partnerov v „miere a zhode“, „ovocie lona“, „radosť z detí“ a „dobré deti“.

Láska dvoch partnerov a plodnosť je základom jednej novej udalosti, a to je zrodenie dieťaťa. V takomto prípade muž aj žena cítia, že cesta ich vzájomnej lásky prišla do cieľa, ktorý je ponukou - obeť o vlastného života, aby sa stvoril jeden nový život.

Plodnosť je jedným z Božích darov človeku. Ale, ako to už býva, človek si uvedomuje tento dar iba vtedy, keď ho nemá.

pokračovanie na str. 3.

Réva prepodobného Simeona Myrotočivého - pokračovanie zo str. 2.

Veľa manželov, ktorí chcú mať dieťa a nemôžu, cítia akoby ich život nemal zmysel a cieľ.

Viera a vrúcna modlitba manželov

Mnohí z manželov, ktorým nie je požehnané, aby mali radosť z počatia, sa často uchýľujú k Hospodinovi, Bohorodičke a svätým. Mnohokrát sa ale stáva, že ich modlitba je bezvýsledná, a to preto, že ich motívom nie je vrúcna viera. V Evanjeliu sa dozvedáme o prípade liečby jedného trpiaceho dieťaťa, ktorého otec zanesol najprv k apoštolom, ktorí ho nemohli vyliečiť, a až potom ku Christovi. Na základe jeho vlastných slov nám Evanjeliá vypovedajú, že tento človek žiadal Christa o pomoc bez vrúcnosti viery a skôr z nutnosti, bolesti a zo zúfalstva. Christos mu to vložil a podal takým spôsobom, že to sám pochopil. Ten potom s vierou a poľutovaním vykrikol: „Verím, Pane, pomôž mojej neviere“. A táto vrúcna modlitba podnietená vierou, priniesla spásnosný výsledok: vyliečenie tohto malého chlapca Isusom Christom.

Tento príbeh nám ukazuje ako usilovne sa musíme modliť a prichádzať k Bohu a Jeho svätcom, aby sme získali vrúcnu vieru.

Rovnako, aby naša modlitba, ktorá prináša zázrak, buď to plodnosť – otázku nášho stavu, alebo nám umožňuje dosiahnuť to, aby sa splnila akákoľvek naša prosba.

To isté naznačuje Christos, keď hovorí: „Vo vašej modlitbe vždy proste, aby ste nestratili vieru“. Naša viera je mnohokrát vlažná a často doprevádzaná, možno bez toho, aby sme si toho boli vedomí, rôznymi pochybnosťami, váhaním a vnútornou nevierou. Aký úžas máme, keď Christos, Bohorodička a svätí odpovedajú na našu modlitbu, hľa, aký div, keď sa naplnia naše priania.

Príklady svätcov

Máme veľa príkladov svätých manželských párov, ktorí nemohli počať, keď v ich živote existovalo určité obdobie, kedy nemohli mať deti, kde ale bola trvajúca radosť z neustálej vrúcnosti modlitby. Nemusíme ani pripomínať, že títo manželia žili celý svoj život cnostne a v súlade s Božími zákonmi. Ako prvý príklad môžeme uviesť patriarchu Abraháma a jeho ženu Sárú. Nemali deti, ale obaja mali vieru. Viera, ktorá u nich pramenila, mimo iného, z plamennej lásky, lásky k blížnemu. Abrahám neochvejne verí v silu Božiu, v moc, ktorá z neho urobí otca. Nakoniec má syna Izáka. To isté platí o Izákovi a Rebeke, Jákobovi a Rácheli. Po období neplodnosti, keď sa u nich objavila vrúcna viera, počali. Taktiež žena Elkána, Chana – matka proroka Samuela, bola taktiež neplodná. Keď neprichádzalo počatie, bola potupovaná od Elánovej druhej ženy Peniny. Potom sa, ale modlila a neustále usilovala o vrúcnu modlitbu. Sľúbila Hospodinovi, že Mu venuje svoje dieťa. Hospodin Boh ju vypočul a daroval jej chlapca Samuela. Ona ho zasvätila Božiemu chrámu, na čo ju Boh požehnal ďalšími šiestimi deťmi, chlapcami a dievčatami. Tak ju (Boh) naplnil radosťou. Ďalší príklad: Bohootcovia Joachym a Anna. Napriek tomu, že boli v pokročilom veku, nestrácali nádej a modlili sa k Bohu dňom aj nocou. Ich plne horlivá modlitba bola vyslyšaná, a napriek ich pokročilému veku, sa stali hodnými a dôstojnými stať sa rodičmi Presvätej Bohorodičky. Podobne svätí Zachariáš a Alžbeta, ktorí sa napriek svojej pokročilej starobe stali rodičmi Predchodcu Hospodinovho. Mnoho ďalších svätých matiek sa po pôste a modlitbe stali dôstojnými toho, že sa oslobodili od potupy bezdetnosti. Tak prišli na svet napríklad svätý Stylianos Paflogonos, Onufrios Egyptský, Alpios Kionitou a iní.

Z modernej gréčtiny preložil jerej Václav Ježek

... čo obetujeme Bohu?

Večera pri sviečkach... Avšak, aj pri tejto predstave romanticky stráveného večera, môže ísť o naše zdravie, ako varujú posledné vedecké výskumy. Totiž, experti univerzity v Južnej Karolíne analyzovali splodiny uvoľňované z horiacich parafínových sviečok a zistili, že spôsobujú rakovinu pľúc a astmu.

Pri týchto analýzach vedci merali množstvo škodlivín obsiahnutých v dyme. Parafínové sviečky produkovali maximálne hodnoty škodlivín aj preto, že pri ich horení plameň nedosahuje dostatočnej teploty k spáleniu rizikových látok ako toluén a benzén. Preto vedci doporučujú používanie sviec vyrobených na báze včelieho vosku alebo sóje (čiže vyrobených na prírodnej báze), ktoré neprodukuju toľko škodlivín.

Lenže so sviečkami sa nestretávame len pri romantických večerách v reštauráciách atď., ale ako veriaci so sviečkami prichádzame do styku aj v chráme pri spoločných bohoslužbách, či doma pri súkromných modlitbách.

Nedávno česká pravoslávna webová stránka Ambon.cz priniesla zaujímavý článok *Používejte při bohoslužbách jediné svíčky z pravého včelího vosku*, týkajúci sa sviec, ich výroby a používania. Keďže aj na mnohých našich farnostiach sa stretávame s parafínovými sviečkami, autor nám približuje materiál parafínovej sviečky, často krát prinášanej ako žertvu Bohu, nie zo zdravotného hľadiska, ani z hľadiska ochrany životného prostredia, ale z hľadiska duchovného.

... z duchovného hľadiska je parafín umelá (neprirodzená) látka, získavaná z tak podozrivého materiálu ako je ropa - čierna, hustá, olejová látka, ktorá kdekoľvek v prírode sa dostane, ničí všetko živé na zemi i v mori. Slovo „ropa“ je z poľštiny a znamená „hnis“ (čiže - hnus). Ropa je z biblického pohľadu pravdepodobne pozostatok celosvetovej potopy, pozostatok potopou zničenej biosféry planéty, ktorá už bola natoľko infikovaná zlom, že Boh pokladal za nutné zničiť významnú časť tejto biosféry, pochovať ju v hlbínach zeme a nahradiť ju novou prírodou. Takisto nie je náhoda, že atmosféra Zeme je v poslednom storočí znečisťovaná a otravovaná práve spaľovaním tzv. „fosílnych palív“. Môžeme na tento fakt pozrieť z hľadiska civilizačno-vedecko-technickej revolúcie, alebo ťažba ropy a jej následné spaľovanie nám môže evokovať uvoľňovanie duchovnej energie zla a hriechu z hlbín, ktoré kedysi boli

príčinou potopy sveta.

Vnášať tento neblahý proces dokonca do chrámu, včleniť ho do bohoslužby a modlitby, isto nie je šťastný nápad. Zvlášť, keď vieme, že parafínové sviečky sú iba napodobeninou pravej voskovej sviečky. Vosk, ktorý je produktom včiel, vypovedá o múdrosti Božej a dokonalej kráse Božieho stvorenia. Ved', kým sa nám do rúk dostane nádherné voňajúca vosková svieca, prejde mnohými prirodzenými procesmi premeny látok zeme, stromov a rastlín, cez prácu včelstva a nakoniec človeka samotného.

O nezmyselnosti používania parafínových sviečok svedčí aj modlitba k posväteniu sviec, v ktorej sa kňaz modlí k Bohu, aby posvätil toto „dielo včiel“. Aké nezmyselné je čítať túto modlitbu nad sviečkami z parafínu, no možno by bolo treba zameniť slová modlitby o požehnanie nie „diela včiel“, ale „diela nášho priemyslu a plod dávneho hriechu“... Je otázne, či nie je opovržlivé žiadať Boha, aby posvätil materiál, ktorý kedysi Sám zmyl z tváre zeme a pochoval v hlbínach, a dnes ho spurný človek znova vysáva na povrch, ničí tým planétu a to prináša Bohu na oltár. Na mieste je v takom prípade otázka, či sa Hospodin skôr neodvracia s odporom od takýchto „obiet“.

Starec Pajsij Svätohorský považoval parafín za tak nekvalitnú vec, že sa v žiadnom prípade nehodí prinášať ju ako žertvu Bohu. Potom je tu aj vyššie spomenuté zdravotné hľadisko, na ktoré tiež upozorňuje starec Pajsij. Parafín je v podstate jedovatý a jeho spaľovanie v chráme môžeme úplne prirovnať k situácii, kedy by sme do chrámu umiestnili naftový motor a jeho splodiny by sme voľne nechali unikať v priestore chrámu. Ale vráťme sa k duchovnému pohľadu na parafín ako na obeť Bohu. „Najvyššiemu, - hovorí starec Pajsij, - máme prinášať ako žertvu vždy len to najlepšie. Ved' v tom je princíp obety - vyjadriť úctu k Bohu tým, že Mu obetujeme to najkvalitnejšie, a nie to najpodradnejšie, čo tu máme“.

Tu je dobre každému z nás sa zamyslieť, nielen nad obetnými sviečkami, ktoré zapalujeme Bohu ako obeť, ale komplexne nad celým našim životom, našimi vzťahmi, nad našou modlitbou... Čo obetujeme Bohu? To najlepšie a najkrajšie, čo máme, alebo zvyšky, ktoré už nie sú k ničomu???

spracoval jerej Dušan N. Tomko

VIRUJU VO JEDINU, SVJATUJU, SOBORNUJU I APOSTOLSKUJU CERKOV

... aký podiel veriaceho s neveriacim? (2 Kor 6, 14 – 15)

„Sv. Pravoslávna Cirkev je ochrankyňou dobier spasenia, - hovorí sv. **Teofan Zatvorník**. - Všetko, čo potrebuješ pre spasenie - všetko nájdeš v nej, dokonca iba v nej. Takto to chcel a ustanovil On Sám, Hospodin náš a Spasiteľ. On, ako hlava Cirkvi, koná pre našu spásu cez toto svoje telo. Preto hľadať inú cestu k spaseniu je márnosťou, lebo jej niet“.

V Pravoslávnej Cirkvi sa dáva to samé učenie, ktoré bolo zjavené Bohom v svätých knihách Starého a Nového Zákona i svätou tradíciou., bolo odkryté a vyjasnené sv. otcami Cirkvi na siedmich Všeobecných a deviatich miestnych snemoch, ktoré vždy a do tohto času nezmenené, vo svojej čistote, dodržala jedine Pravoslávna Cirkev. „Preto, - hovorí **prepodobný Pajsij Veličkovský**, - je poznanie učenia Pravoslávnej Cirkvi najpotrebnejšie pre každého pravoslávneho kresťana a je potrebné učiť sa mu do konca života“.

Sv. otcovia učili, že **mimo Pravoslávnej Cirkvi niet blahodati Svätého Ducha a nemožno sa spasiť**. Možno sa to javí ako tvrdá diskriminácia ostatných, ale pravda je taká, že **to tvrdenie je výkrikom lásky, aby všetkým pomohlo nájsť Pravdu**. Takým obrazom sv. Cirkev ukazuje na herézy, ukazujúc na potrebu bezkompromisného boja s nimi, ale k ľuďom, ktorí padli do osídľ heréz, vždy vystiera svoje materinské milujúce ruky...

Sv. Kyprián, biskup kartagénsky hovorí, že heretici nikdy nebudú pristupovať k Cirkvi, ak my sami ich budeme utvrdzovať v nádeji, že i u nich je Cirkev i tajiny.

Hoci sa sv. Cirkev vždy borila, často až do krvi, s herézami, ľuďmi, ktorí padli do heretických sietí diabla, Pravoslávna Cirkev vždy oplakávala, vedená láskou k nim, nakladala na nich epitímiu, až do odlúčenia od cirkevného spoločenstva. Jednako nikdy neopustila a neopustí od svojej modlitby - toho blahodätneho vanutia opravdivej lásky, za obrátenie a nastavenie heretikov na cestu spasiteľnej pravdy. A tak nás Sv. Cirkev učí modliť sa za nich: „Ostúpivšija ot pravoslavnija very, i pohybel'nymi eresmi oslepenije, svetom Tvojego poznaniija preosveti i Svjatej Tvojei Apostolskej, Sobornej Cerkvi priči - Tých, ktorí odstúpili od pravoslávnej viery a sú zaslepení zhubnými herézami, svetlom Tvojho poznania ich osviet' a k Svätej Tvojei Apoštolskej Sobornej Cirkvi pripoj'“. (**Modlitba z Molitvoslovu za živých**).

Herézy Pravoslávna Cirkev nevytvárala. Práve naopak, obraňovala čistotu pravoslávnej viery pred heretikmi dokonca mučeníckou krvou. Ak by nebolo tejto vojny o čistotu viery, tak by sa pravoslávna pravda zmiešala s heretickou lžou a prestala by existovať, a spolu s tým by zanikla i Pravoslávna Cirkev z povrchu zeme, hovorí **Prostrannij katechizis mitropolita Filareta**.

Aj keď sa dnešná doba snaží zmazať akékoľvek rozdiely, stále medzi pravoslávnyimi a heretikmi existuje ohromný rozdiel. Členovia Pravoslávnej Cirkvi, aj keď sú hriešnikmi a ich hriechy by boli akokoľvek veľké, vždy sa môžu cez tajinu Pokánia a pri pôsobení spasiteľnej blahodati Božej stať svätými – dosiahnuť pravej blahodätnej svätosti. Ale heretikom, či už individuálne, alebo v celých skupinách, organizáciách, táto svätosť nikdy nebude prístupná, lebo u nich nepôsobí blahodati tajiny Myropomazania a Pokánia. Heretici môžu byť svätými, iba ak sa obrátia, zrieknu sa

svojich heréz a zjednotia sa s Pravoslávnuou Cirkvou. Iba vtedy možno inoslávnych kresťanov pripočítať do radov sv. Christovej Cirkvi.

Prostrannij katechizis mitropolita Filareta ďalej hovorí, že jedinou Cirkvou sa vždy chápe pravdivo veriacych pravoslávnych ľudí. Nikdy Cirkev nepočítala heretikov do radov tvoriacich samotné Telo Christovo. Ved', prečo by Všeobecné Snemy vždy predávali heretikov anathème – odlúčeniu od Cirkvi? Očividne tí, ktorí sa snažia zmazať tento fakt vo svojom učení o Cirkvi, neuznávajú nad sebou autoritu Všeobecných Snemov. A to je odvrhnutím autority celej Christovej Cirkvi a uznanie svojho rozumu za jediné kritérium pravdy. Preto zvlášť dnes je treba byť veľmi opatrným, lebo s takýmto racionalizmom a chápaním „sobornosti Cirkvi“ sa stretávame denne, dokonca v pravoslávnych radoch. Lenže, svätí otcovia nazývali Cirkev Sobornou, alebo Katholickou, či Všeobecnou preto, lebo „ona sa neohraňuje nijakým miestom, ani časom, ani národnosťou, ale pojíma v sebe pravdivo veriacych všetkých miest, čias i národov“. A dnes sa pod týmto pomenovaním začína rozumieť, nielen pravdivo veriacych pravoslávnych kresťanov, ale i všetkých „v kade čo veriacych“.

V takomto poblúdení sa neraz vysvetľuje aj pomenovanie Cirkvi apoštolskou a k Apoštolskej Cirkvi sa počítajú aj takzvané „kresťanské cirkvi“, ktoré ani len nemajú apoštolský pôvod, či následnosť. A kto už dnes počuje veľkého apoštola Pavla, ktorý vylučuje všetkých heretikov od Pravoslávnej Cirkvi i predáva ich anathème, hovoriac: „Ale keby sme aj my, alebo keby vám anjel z neba zvestoval iné evanjelium miesto toho, ktoré sme vám my zvestovali, nech je prekliaty“ (Gal 1,8)?!

No ešte viac sa prehršujú tí, ktorí Pravoslávie dávajú na jednu roveň so všetkými inoslávnyimi, voči deviatemu článku Vyznania viery, ohľadom pomenovania Cirkvi svätou, keď do tejto svätej Cirkvi pripájajú heretikov. **Cirkev** sa nazýva svätou preto, lebo ona je **rozdávateľkou blahodati Svätého Ducha, ktorá sa veriacim udeľuje v tajine Myropomazania po vykonaní nad nimi Krstu. Táto životodárna, posväcujúca a spasiteľná blahodati je najvyšším a najdrahším dobrom pre nás, lebo, aby sme ju mohli dostať, bol potrebný príchod Christa na svet, Jeho ukrižovanie a smrť**.

Simeon Nový Teológ hovorí: „To bolo cieľom i koncom celého plánu Christovho, aby veriaci prijali Ducha Svätého, aby On bol akoby dušou našej duše, aby sme sa Jeho pôsobením posväcovali a obnovovali“. **Tento, pre nás najcennejší blahodati, tejto rodiacej sa blahodati Sv. Ducha s jej svätosťou, - nie je a ani nemôže byť u tých, ktorí ani nemajú tajinu Myropomazania**. V Krste sa len očisťujeme od hriechov, zomierame telu a pre nový a svätý život sa rodí skrze Sv. Ducha. Táto blahodati sa nám dáva cez tajinu Myropomazania. Tu dostávame Sv. Ducha so všetkými jeho darmi, ktoré nás posilňujú v duchovnom svätom živote. **Lenže tento blahodätný svätý život takisto nie je možný i pre tých inoslávnych kresťanov, ktorí hoc majú tajinu Myropomazania, no v sile odvrhnutia ich Pravoslávnuou Cirkvou za herézy, táto blahodati sa javí u nich neúčinnou a nespasiteľnou**.

Preto, treba nám skutočne dávať veľký pozor na to, ako si vážime toho daru, že sme pravoslávni. Zalmista hovorí: „Blažený muž, ktorý nejde cestou nečestných“ (Zalm 1, 1). A sv. apoštol Pavol dodáva: „Nevrhajte sa pod cudzie jarmo s neveriacimi, lebo, čo má spoločné spravodlivosť s nepravosťou? Co má spoločné svetlo s tmou? Aká zhoda je medzi Christom a Beliarom? Alebo, aký podiel veriaceho s neveriacim?“ (2 Kor 6, 14 – 15).

pripravil otec Nikodím

O zverených talentoch

Len nedávno sme čítali evanjelium o hrivnách, o „talan-toch“, ktoré pred cestou odovzdal pán svojim sluham. Jednému dal päť, druhému dva a tretiemu 1 hrivnu. Prvý zo slu-hov po určitom čase získal ďalších päť, druhý ďalšie dve a tretí naložil so získanou hrivnou tak, že ju zakopal do zeme a nezískal naviac nič. Nijakým spôsobom nezveladil to čo dostal od svojho pána. Pri zúčtovaní mu odovzdal tu istú jednu hrivnu, ktorú mu pán zveril na začiatku.

V tomto texte sa ďalej hovorí o tom, že pán zobral od tohto sluhu túto hrivnu a dal ju tomu, ktorý mal desať hrivien., čiže tomu, ktorý na začiatku dostal päť a v priebehu určitého času získal ďalších päť a mal najviac. Pán nedal túto hrivnu tomu, ktorý mal na začiatku dve hrivny, ale tomu, ktorý pri konečnom zúčtovaní mal najviac, teda desať hrivien. Kristus tento príbeh skončil konštatovaním: „**Lebo každému, kto má, bude dané, a bude mať hojnosť; ale od toho, kto nemá, bude vzaté i to, čo má.**“.

O čom je daný text? Odpoveď je jednoznačná. Je o našom živote, konkrétne o zmysle nášho života tu na tomto svete. Každý človek sa rodí do tohto sveta s určitým nielen telesným, ale aj duchovným potenciálom. Tento stav nie je záležitosťou zásluh, lebo ide o Boží dar. Nie je dané každému rovnako, ale každý z nás neprichádza na prázdno a je iba na nás, či tento nám Bohom daný dar, dokážeme zveladiť.

Z tohto textu je jasné aj to, že od každého z nás Syn človeka Isus Kristus bude žiadať po určitom čase zúčtovanie. Náš život na tomto svete nie je večnou záležitosťou, pretože všetci vieme, že tak ako sme vstúpili do tohto života z neho aj odídeme a príde zúčtovanie.

Dôležité je, aby sme získaný dar, ktorý je v Písme vyjadrený termínom „hrivna“, alebo cirkevnoslovanským pojmom „talant“, nezakopali. Pretože sme povolaní rozvíjať nielen svoj telesný ale aj duchovný život. Nestačí zachovať iba ten dar; ten potenciál, ktorý sme dostali od Boha. Tento dar treba rozvinúť. Aby sme sa nepodobali piatim nerozumným pannám, ktoré vzali svoje lampy a išli stretnúť ženicha a pritom si nezobrali dostatok oleja. Keď však prišiel ženich nemali ho ako stretnúť, nakoľko im došiel olej. Preto Kristus povedal slová, ktoré platia aj pre nás i pre ďalšie generácie: „**Bďte teda, lebo nevíete dňa ani hodiny, kedy príde Syn človeka.**“.

mitr.prot. Imrich Belejkanič

Oznam Úradu ER MKPE v Michalovciach

Dňa 5. októbra 2009 udelil eparchiálny archijerej vладыka Juraj, arcibiskup mihalovsko - košický, zákaz vykonávania bohoslužieb diakonovi Mgr. Róbertovi IVANÓVI, PhD., za hrubé porušenie cirkevnej disciplíny a šírenie nepodložených poplašných správ.

-ÚER MKPE

Vladyka Juraj v Gorliciac

V dňoch 4. – 6. septembra 2009 sa v poľských Gorliciac uskutočnili slávnosti posvätené sv. svjaščenomučeníkovi Maximovi Sandovičovi - Gorlickému, ktorý je vďaka svojmu pôvodu obzvlášť uctievaný medzi Rusínmi.

Týchto slávností sa zúčastnil aj Vysokopreosviatenej

ný vладыka Juraj, arcibiskup mihalovsko - košický. Slávnostnú archijerejskú liturgiu, ktorá bola zavŕšením spomienkových slávností rusínskeho svätca, ktorý práve pred 95-mi rokmi položil mladý život za pravoslávnu vieru celebrovali - Vysokopreosviatenej Adam, arcibiskup przemyslsko - novosadecký, Vysokopreosviatenej Augustín, arcibiskup Lvovsko - haličský (Ukrajina), Vysokopreosviatenej Juraj, arcibiskup mihalovsko - košický a Preosviatenej Pajsij, biskup gorlický, za účasti mnohých duchovných a veriacich.

Sv. mučeník Maxim Gorlický sa narodil 1. februára 1886 v Ždyni. Bol synom cirkevného žalmistu. Po ukončení gymnázia vstúpil do uniatského kláštora baziliánov, ale rozčarovaný úrovňou duchovného života, odišiel z neho a vstúpil do pravoslávneho Počajevského monastiera. S požehnaním miestneho biskupa a predstaveného monastiera bol Maxim poslaný do duchovného seminára v Žitomire. Po jeho ukončení sa oženil a v r. 1911 prijal kňazské svätenia. Jeho prvou farnosťou bola farnosť v Grabe. Sv. Maxim bol prenasledovaný rakúsko - uhorskými úradmi, kvôli slúženiu pravoslávnych bohoslužieb. V r. 1912 bol zatknutý a obvinený zo špionáže pre cárske Rusko. Po dvojročnom väzení a okázalom súdnom procese bol prepustený s verdiktom „nevinný“. Keď prepukla vojna medzi Rakúsko - Uhorskom a Ruskom, v krátkom čase Maxima znova zatkli. 6. septembra 1914 bol na nádvorí súdnej budovy v Gorliciac, bez akéhokoľvek súdu a vysedenia rozsudku, popravený zastrelením. Keď padla salva, svätý Maxim vyzrekol svoje posledné slová: „Nech žije Rus a Sväté Pravoslávie!“ Pri príležitosti 80. výročia smrti (v r. 1994) bol Maxim Sandovič Poľskou Pravoslávnou Cirkvou kanonizovaný za svätého. Jeho pamiatku si Cirkev pripomína 6. septembra.

-redakcia

Návšteva vладыku Jakuba v našej eparchii

archimandrita Kirill, predstavený jedného z kláštorov tejto metropole. Priniesli so sebou čiastočky ostatkov miestnych svätcov - novomučeníkov, pre budúci monastier mihalovsko - košickej eparchie. Pred liturgiou bola odslúžená krátka doxológia a na čteca bol vладыkom metropolitom Jakubom postrihnutý brat Miroslav Guba, študent Prešovskej univerzity Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove.

Potom sme už prežívali archijerejskú liturgiu, ktorú slúžili vладыka Jakub a náš vладыka Juraj, arcibiskup mihalovsko - košický. Spoluslúžil otec archimandrita Kirill a duchovenstvo košického katedrálneho chrámu.

V závere liturgie mali veriaci možnosť pokloniť sa ostatkom svätých a na pamiatku si mohli zobrať ikonky spomínaných svätcov.

Celá slávnosť sa niesla aj v znamení 60. výročia vzniku mihalovsko - košickej eparchie.

Mitr. prot. Imrich Belejkanič, predstavený katedrálneho chrámu a správca košickej farnosti, uviedol, že v týchto dňoch si pripomínáme aj druhé výročie biskupskej chirotonie vладыku Juraja a jeho ustanovenie za mihalovsko - košického archijereja. Pri tejto príležitosti zaželel vладыkovi veľa duchovných síl v jeho arcibiskupskej službe.

V popoludňajších hodinách vладыkovia navštívili rozostavaný katedrálny chrám a prezreli si staré mesto.

Prežili sme veľkú duchovnú radosť, keď do košického katedrálneho chrámu (náhradné priestory) zavítal v nedeľu, 4. októbra 2009, Vysokopreosviatenej Iakovos, metropolita Mytilini, z Gréckej pravoslávnej cirkvi. Spolu s ním pricestoval aj otec

V pondelok ráno sa vладыkovia zúčastnili svätej liturgie v biskupskej kaplnke sv. Alexeja Tótha v Michalovciach, za účasti takmer všetkých duchovných mihalovsko - košickej eparchie, ku ktorým sa metropolita Jakub prihovril v rámci kňazskej porady. Rozvinula sa aj diskusia o súčasných pastoračných výzvach v Grécku a na Slovensku.

V popoludňajších hodinách obidvoch vладыkov prijal primátor Michaloviec - pán Mgr. Viliam Záhorčák, následne biskupi poskytli interview miestnej televízii Místral. Potom metropolita Jakub v sprievode vладыku Juraja navštívil nové pútnické miesto mihalovsko - košickej eparchie v Nižnej Rybnici, kde je uložená kópia divotvornej klokočovskej ikony Matky Božej a sväté ostatky sv. veľkomučeníčky Kataríny. Biskupi si prezreli aj chrám sv. proroka Eliáša a sv. muč. kňaza Maxima Gorlického v Inovciach, kde ich veriaci privítali spevom a následne ich miestny duchovný, prot. Pavol Novák, pohostil na farskom úrade.

Večer metropolita Jakub predsedal slúženiu veľkej večerne s litiou v mihalovskej katedrále, kde sa svätým ostatkom gréckych novomučeníkov a divotvorcov Rafaela, Mikuláša a Ireny prišlo pokloniť viac než 140 veriacich, ktorých grécky vладыka zoznámil v krátkej kázni s ich životom.

V nasledujúcich dvoch dňoch metropolita Jakub a arcibiskup Juraj navštívili prírodné a umelecké pamiatky východného Slovenska.

prot. prof. Imrich Belejkanič, správca košickej katedrály, jer. Mgr. Lukáš Nováček, mihalovský arcidekan

BLAHOŽELÁME

22. septembra 2009 si manželvia Eduard a Marta Dzurjovi zo Zemplínskej Širokej pripomenuli krásne 40. výročie sobáša – toho pamätného dňa, keď ako dvaja mladí ľudia vstúpili pred Hospodom Bohom na spoločnú cestu životom. Zároveň, brat Eduard Dzurjo oslávil 22. júla 2009 krásnych, Bohom požehnaných 65 rokov života.

Tak, ako chrám bol na začiatku ich spoločného manželského života, chrámu a pravoslávnej viere ostali verní do dnešného dňa. V Rebrínskom chráme pokrstili a k životu s Bohom naučili svoje deti - Radoslava a Adrianu, a teraz tu privádzajú svoje vnúčatá. V tejto chvíli je tiež namieste poďakovať sa aj touto cestou sestre Marte, ktorá vedie spev v našom chráme počas bohoslužieb a už niekoľko rokov sa vzorne stará o Boží dom a jeho výzdobu.

Z tejto príležitosti dovoľte pripojiť sa ku gratuláciám Vašich najbližších a známych, zaželať Vám obom do ďalších rokov na spoločnej ceste životom veľa zdravia, šťastia a lásky v kruhu svojich blízkych, a hlavne veľa Božieho požehnania **Na mnohaja i blahaja lita!**

duchovný Dušan N. Tomko s rodinou a veriacimi PCO Zemplínska Široká

Vladyka Juraj v Litoměřiciach

S požehnaním Jeho Blaženosti vладыku Kryštofa a na pozvanie správku PCO Litoměřice (Pražská eparchia) - archim. ThDr. Mareka Krupicu, ThD., sa mihalovsko - košický vладыka Juraj zúčastnil 28. septembra 2009, v deň sviatku českého národného patróna sv. kniežaťa mučeníka Václava, posvätenia nového prestola, ikonostasu a ďalšej chrámovej výzdoby v litoměřickom pravoslávnom chráme sv. Václava.

Jeho Blaženosti metropolitovi Kryštofovi okrem arcibiskupa Juraja, ktorý predniesol slávnostnú kázeň, pri bohoslužbe asistoval Preosviatenej vладыka Tichon, biskup archangelský a chomogorský z Ruskej pravoslávnej cirkvi, ktorý s požehnaním metropolitu vysvätil na diakona brata Mgr. Pavla Hempela z Litoměřic. Vладыka Juraj potom s požehnaním metropolitu posvätil hypodiakona a udelil litoměřickému diakonovi Mgr. Hanušovi Nyklovi hodnosť protodiakona.

Hierarchom spoluslúžili duchovní pražskej eparchie a v chráme sa modlili spolu s mnohými veriacimi aj predstavitelia miestnej samosprávy a členovia Rádu sv. Lazara Jeruzalemského.

vладыka Juraj

Svätí sú tí, ktorí sa pripodobnili Bohu za života na zemi a teraz sa za nás v nebi modlia pred trónom Hospodina., ... možno si medzi nimi nájdeme dobrých priateľov a zástancov pred Bohom, na ktorých sa budeme môcť kedykoľvek obrátiť... V tomto mesiaci si pripomínáme medzi inými sv. apoštola Lukáša a sv. Romana Sladkopevca.

Sv. apoštol a evanjelista Lukáš sa narodil v meste Antiochia, v Sýrii.

Od mladosti študoval, stal sa lekárom a neskôr ikonopiscom. Výborne ovládal grécky a hebrejský jazyk.

V čase, keď Hospodin Isus Christos učil ľud o Božom Kráľovstve, v Jeruzaleme bol aj Lukáš. Slová Spasiteľa sa mu hlboko vryli do srdca. Sám začal hlásať kresťanskú vieru a stal sa jedným z Christových 70-ich apoštolov.

Po Christovom zmŕtvychvstání sa Lukáš stretol s Hospodinom, keď šiel spolu s Kleopom do Emaus. Ako nám hovorí Evanjelium, Zmŕtvychvstalého Christa učeníci spoznali až večer, keď si spolu sadli a On začal blahosloviť a lámať chlieb.

Po zoslaní Sv. Ducha na apoštolov, Lukáš hlásal Slovo Božie spolu s apoštolom Pavlom v Antiochii, kde na prosbu veriacich napísal Evanjelium /okolo r. 61 - 62/ a neskôr aj Skutky Apoštolské. Po Pavlovej smrti hlásal Radostnú Novinu Evanjelia v Dalmácii, Macedónii, Itálii a Grécku.

Apoštol Lukáš zomrel mučeníckou smrťou vo veku vyše 80 rokov. Pretože nemali kríž, zavesili ho na olivovom strome. Jeho ostatky boli prenesené do Konštantínopola a tam ich uložili do prestolu chrámu spolu s ostatkami apoštolov Andreja a Timoteja.

Lukáš bol aj autorom prvých ikon Matky Božej s Dieťaťom a ikony apoštolov Petra a Pavla. Modlíme sa k nemu pri chorobách zraku a pri učení písania ikon. Jeho pamiatku si pripomínáme 18. októbra.

Sv. Roman Sladkopevec sa narodil v 5. stor. v Sírii, v mestečku Emess, za panovania cisára Anastázia I.. V mladosti žil v Konštantínopole, kde v chráme sv. Sofie plnil funkciu cerkovníka.

„Neznajúc Písma, bol múdrejší od mnohých učencých“, a tak ho patriarcha Eufimij, vidiac jeho prácu, postavil na roveň s chórastami.

Raz, v predvečer Christovho narodenia, chóristi násilne priviedli Romana na ambón hovoriac: „Keď máš také práva ako my, tak ako my zaspievaj pieseň na chválu Božiu“. Vedeli, že to neurobí. Zahanbený a potupený Roman so smútkom padol pred ikonu Božej Matky a začal sa modliť. Kým sa modlil, zaspal. V sne sa mu zjavila Bohorodička so zvinutou knihou v ruke a prikázala mu ju zjesť. Tak sa aj stalo. V nasledujúci deň, v čase vsenočného bdenia, Roman plný duchovnej radosti vstal na ambón a zaspieval hymnus v česť Božieho Narodenia. Týmto hymnom Cirkev do dnešného dňa oslavuje Christa. Po skončení bohoslužieb Roman všetkým rozpovedal, čo sa stalo. Patriarcha ho potom vysvätil na diakona a „z jeho úst plynuli rieky múdrosti“.

Sv. Roman zomrel na prelome 5. / 6. stor.. Zanechal po sebe niekoľko sto kondakov sviatkov, bohorodičných i svätým. Do našich čias sa ich zachovalo okolo osemdesiat. Sv. Roman Sladkopevec je považovaný za patróna cirkevného spevu. Jeho pamiatku slávime 1. októbra.

pripravil otec Nikodim

